

Kangasala, Nuorto, Sarsansuo 2 ja 3

- kivikautisen asuinpaikan lähellä olevan risteysalueen muutostöiden
valvonta 1.12.2008

2.2.2009

FM Ulla Tupala

Kulttuuriympäristöyksikkö

Pirkanmaan maakuntamuseo

KANGASALA, NUORTO, SARSANSUO 2 JA 3**Valvonta 1.12.2008 kivistä asuinpaikan lähellä**

Kunta:	Kangasala
Kylä:	Nuorto
Kohde:	Sarsansuo 2 ja 3
Muinaisjäännöstunnus	
Inventointinumero	211-1-0020
Tila:	1:26 Lentola
Omistajat:	Seppo ja Elvi Vuolle
Peruskarttalehti:	2141 02 Kangasala
X1-koordinaatti	6815122
Y1-koordinaatti	2506635
Z1-koordinaatti	90
Aiemmat tiedot:	Inventointi Koskimies 1971 Inventointi Teija Nurminen 1993
Aiemmat löydöt:	KM:18461:1-6; KM 19511:1-5; KM28097:1-2
Löydöt:	-
Mustavalkonegatiivit:	-
Digitaalikuvat:	8 kuvaa kaivauskertomuksen kuvituksena
Kartat:	2 kpl

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto	3
2.Kohteet ja havainnot	4
2.1. Risteysalue	4
2.2.Valopylväs ja nopeusrajoitusmerkki	6
3. Lopuksi	8
Arkistolähteet	8
Karttaliitteet	

1. Johdanto

Kangasalan kunta laati muutossuunnitelman Kisarannantien ja Kustaa Kolmannen tien risteysalueesta (nro 1-19-08 ja 2-19-08). Risteystä oli tarkoitus muuttaa siten, että Lahdentien suunnasta tuleva Kisarannantien osuus käännetään Mobilian suuntaan niin, että Kisarannantie liittyy Kustaa Kolmannen tiehen nykyistä risteystä idempänä. Vanhaan risteyskohtaan tulee viheralue. Risteysalueen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat muinaismuistolailla rauhoitetut kivikautiset asuinpaikat Sarsansuo 1 (risteyksen luoteispuolella) ja Sarsansuo 2-3 (risteyksen lounaispuolella, kuva 2). Näitä muinaisjäännösalueita ei ole tarkasti rajattu. Tästä syystä risteuksen muutostyöt tuli suorittaa arkeologin valvonnassa. (Kartta 2)

Risteysalueen kaivamisen lisäksi piti valvoa uuden valopylvään paikan kaivaminen ja nopeusrajoitusmerkin vaihtaminen toiseen paikkaan. Valvonta suoritettiin joulukuun ensimmäinen päivä, jolloin ensilumet olivat jo ehtineet sulaa. Aamupäivä oli pilvinen ja pimeä. Puolenpäivän jälkeen alkoi tihuttaa vettä. Pimeä sää ei vaikuttanut havaintojen tekoon. Risteysalueen, valopylvään ja liikennemerkkin kaivamisen suorittivat Kangasalan kunnan työntekijät Kari Niemi, Timo Norrbacka, kaivinkonekuskina Pertti Miettinen ja kuorma-auton kuljettajana Juuso Ilomäki.

Valvonnan aikana otettiin ainoastaan muutamia digikuvia (Samsung NV 10). Digikuvia on käytetty tämän raportin kuvituksena, niitä ei ole arkistoitu. Alueesta tehtiin pari karttaa. Karttapohjana käytettiin Kangasalan kunnan Teknisen keskuksen tekemää suunnitelmakarttaa. Koordinaatteja otettiin Pirkanmaan maakuntamuseon Kulttuuriympäristöyksikön GPS:llä (Magellan SporTrak Map).

Kuva 1. Risteysalue kuvattuna NW-suunnasta.

Kuva 2. Sarsansuon 2 ja 3 kivistä asuinpaikka on kuvassa nopeusrajoitusmerkin oikealla puolella pellolla. Kuvattu NE-suunnasta.

2. Kohteet ja havainnot

2.1. Risteysalue

Vanha risteysalue kaivetaan auki, jotta siihen saadaan viheralue. Viheralue kaivettiin keskeltä noin 110 cm syväksi ”vesikuopaksi” ja reunoilta 40-50 cm syvyyteen.

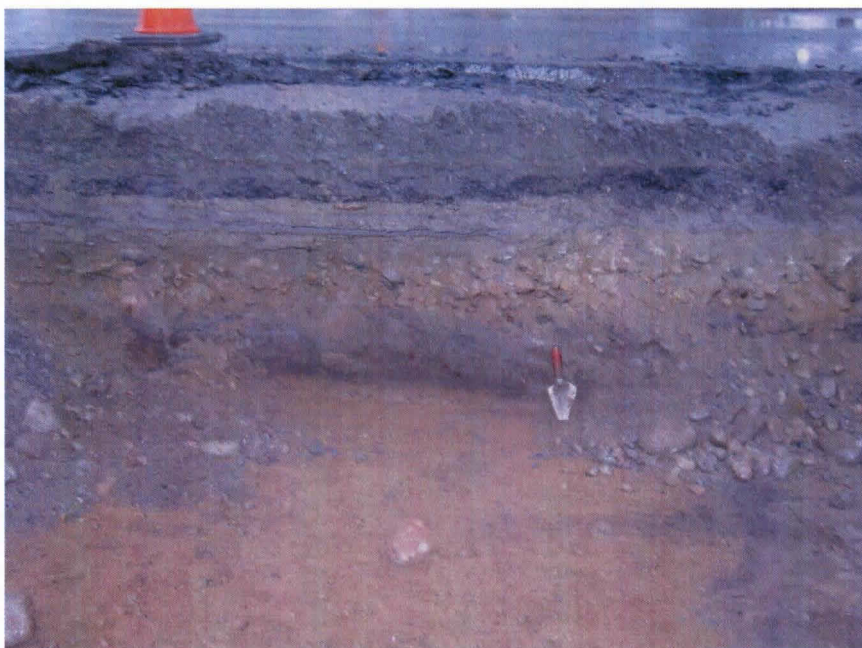
Kaivinkoneen kuljettaja Pertti Miettinen kaivoi alueen läpikotaisin taitavasti ohuina kerroksina.

Asfaltin alla oli parikymmentä senttiä soraa, jonka alla oli vanha asfaltti. Vanhan asfaltin alla oli noin 50 cm soraa/tummaa tiemaata, ja tämän alla puhdas pohjamaa. Jyrkässä kaarteessa oli paksumpi sorakerros. Kangasalan työntekijät kertoivat, että kaarre on ollut aiemmin jyrkempi ja että kaarteeseen on tuotu soraa, jotta tiestä saatiin tasaisempi. (Kuvat 3 ja 4)

Kuva 3. Risteysalueen kaarre. Takana jyrkkä ”pudotus” Sarsansuolle. Kuvattu E-suunnasta.

Kisarannantie on ”ikiaikainen” Lahti-Tampere -tie. Tie on kulkenut samasta kohtaan jo kauan aikaa ja on ollut selvästi kapeampi alun perin. Risteyskohdassa vanha tie näkyi 4-5 metrin levyisenä – tiealue oli selvää tiemaata pinnasta pohjaan (kuva 3). Risteystä on levennetty jossakin vaiheessa. Risteyksen itäreunalla näkyi vanha maanpinta kapeana, noin 5 cm paksuisena, tummana kerroksena (kuvat 4 ja 5). Tämän päällä oli paksu sorakerros ja alla puhdasta pohjamaata. Risteysalueen keskellä oli karkeaa soraa, jossa oli nyrkin kokoisia kivenmurikoita. Vanhan maanpinnan alapuolella ei ollut merkkejä esihistoriallisesta asutuksesta.

Kuva 4. Kuvassa on näkyvissä kaksi asfalttikerrosta ja tumma, vanha maanpinta. Kuvattu N-suunnasta.

Kuva 5. Vanha maanpinta. Kuvattu W-suunnasta.

Risteysalueen pohjois- ja koillisreunaan on aikaisemmin kaivettu vesijohtolinja. Se ei ole rikkonut muinaisjäännösalueetta. Risteysalueella ei tullut esiin esihistoriallisia löytöjä tai kerrostumia.

Risteysalueen koordinaatit:

X=6818679

Y=3346730

Z=87

2.2. Valopylväs ja nopeusrajoitusmerkki

Kisarannan tien molemmin puolin oli matala oja. Ojassa oli ohut pintamaakerros (noin 10 cm), jonka alla oli puhdasta hienoa hiekkaa.

Valopylvään paikkaa Kisarannantien itäpuolelle kaivettiin kaivinkoneella noin 150 x 150 cm kuoppa. Varovaisen kaivelun ja sähkötutkan ansiosta havaittiin, että tien reunaan on kaivettu jossain vaiheessa sähköjohto (kuva 7). Sähköjohto ei ollut työntekijöiden tiedossa, eikä sitä ollut merkitty heidän karttoihinsakaan. Kohdassa oli parikymmentä senttiä pintamaaturvetta, jonka alla oli vaaleampi hiekka ja puhdas pohjamaa. Sähköjohtolöydöksen takia kuoppaa ei kaivettu tarvittavaan syvyyteen. Kuopassa ei ollut mitään viitteitä esihistoriallisiin muinaisjäännöksiin, joten kunnan työntekijät voivat kaivaa se myöhemmin syvemmäksi.

Valopylvään koordinaatit:

X=6818627

Y=3346721

Z=87

Kuva 7. Valopylvään paikka. Reilun puolenmetrin syvyydessä meni sähköjohto. Kuvattu SE-suunnasta.

Nopeusrajoitusmerkki kaivettiin lapiolla Kisarannantien länsipuolelle. Ojan pohjalle tehtiin halkaisijaltaan noin 40 cm ja noin 50 cm syvä kuoppa. Ohuen pintaturpeen alla oli puhdasta vaaleanruskeaa hiekkaa (kuva 8). Kuopassa ei näkynyt merkkejä esihistoriallisesta asutuksesta.

Nopeusrajoitusmerkin koordinaatit:

X=6818621

Y=3346703

Z=87

Kuva 8. Pieni nopeusrajoitusmerkin kuoppa. Puhdas hiekka näkyi heti. Kuvattu S-suunnasta.

3. Lopuksi

Kisarannantien länsipuolella ja risteuksen lounaispuolella olevalla pellolla sijaitseva Sarsansuo 2 ja 3 kivistä asuinpaikka ulottuu aivan tien viereen. Käveltyäni kynnetyn pellon reunaan, löysin puolenkymmentä kvartsin palasta ja yhden palaneen luun palan. Pellolla oli myös muutama liitupiipun pala ja uudempia keramiikan paloja. Löytöjä ei otettu talteen, vaan jätettiin paikoilleen peltoon. Kisarannantien itäpuolisella pellolla ei näkynyt esihistoriallisia löytöjä.

Sarsansuo 2 ja 3 asuinpaikka rajoittuu Kisarannantiehen, joka on ollut jo pitkään käytössä ollut kulkuväylä. Asuinpaikan länsi- ja pohjoispuolella - risteuksen länsipuolella - on varsinainen Sarsansuo. Soinen alue rajoittuu risteykseen asti ja on vaikuttanut siihen, että risteysalueen mutkaan on tuotu todennäköisesti lukuisia kertoja lisämaata. Risteysalue onkin metrin verran korkeammalla kuin suo.

Kisarannantien molemmin puolin on kaivettu matalat ojat ja tien itäpuolelle on kaivettu jossakin vaiheessa vielä sähköjohto.

Muinaisjäännösalue ei ulotu aivan risteysalueeseen, joten risteuksen muutostyöt voitiin suorittaa hyvin loppuun. Valopylvään ja nopeusrajoitusmerkin paikat olivat oja-alueella, jota on kaiveltu aikaisemmin. Näiden kohdallakaan ei ollut merkkejä esihistoriallisesta toiminnasta.

Risteysalueen luoteispuolella sijaitseva kivistä asuinpaikka Sarsansuo 1 (kartta 2) jäi risteuksen muutostöiden ulkopuolelle. Ko. asuinpaikan kohdalla tiellä ei tehty kaiveluja. Sarsansuo 1:sen asuinpaikka sijaitsee metsittyneellä mäkirinteellä. Sen alueella ei ollut valvonnan aikana pintakasvillisuudesta vapaita kohtia.

Tampereella 2.2.2009

Ulla Tupala

Arkistolähteet

Kangasala. Arkeologinen perusinventointi 1993. Teija Nurminen. Pirkanmaan maakuntamuseo.

Pirkanmaan kiinteät muinaisjäännökset, osa II. Tampere 2005. Pirkanmaanliitto. Pirkanmaan maakuntamuseo.

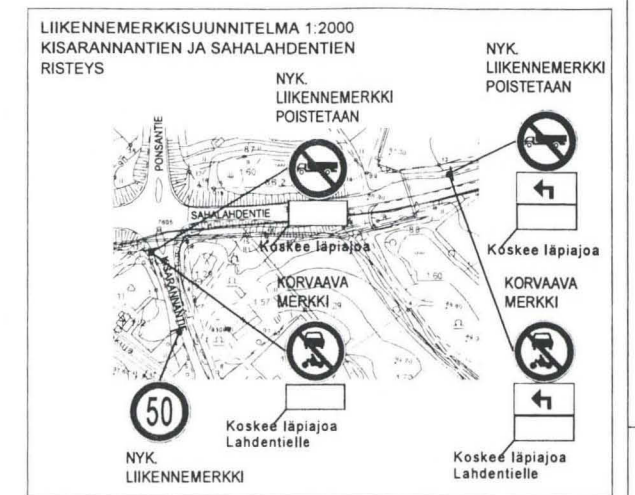
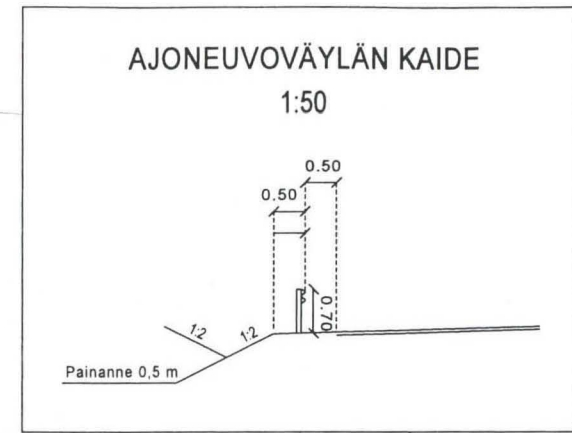
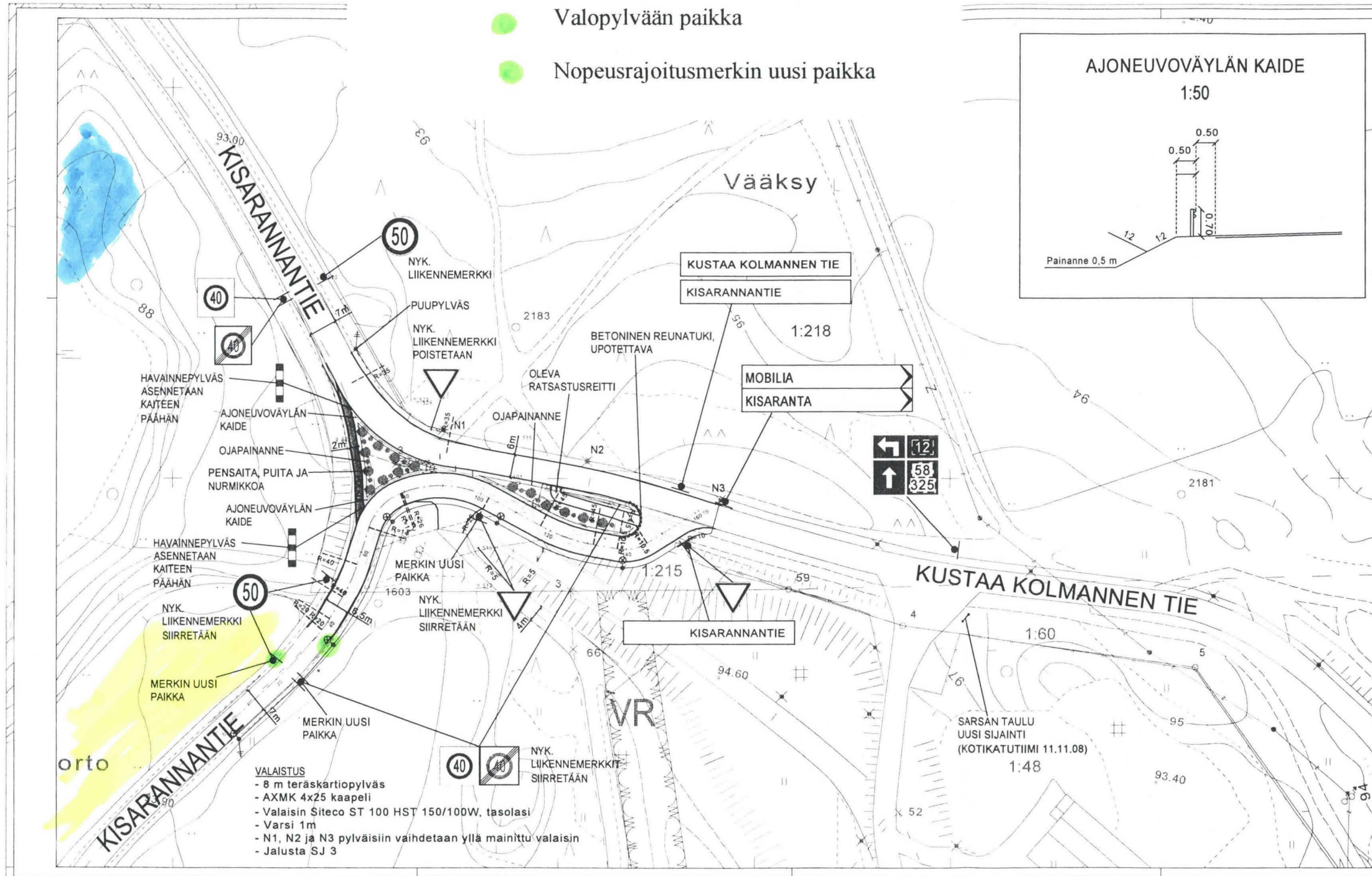
Kartta 1
Kangasala, Nuorto, Sarsansuo 2 ja 3
Risteysalueen muutostöiden valvonta 1.12.2008

Ote peruskartasta 2131 02 Kangasala
1:20 000

Kartta 2
Kangasala, Nuorto, Sarsansuo 2 ja 3
Risteysalueen muutostöiden valvonta 1.12.2008

- Sarsansuo 2 ja 3
- Sarsansuo 1
- Valopylvään paikka
- Nopeusrajoitusmerkin uusi paikka

Sarsan taulun uusi sijainti 11.11.2008
Kisarannantien ja Kustaa Kolmannen tien risteyskärkikolmio (väistämismuutos risteyskärkessä) siirretty ratsastusreitille eteläpuolelle. 9.10.2008

Kunnanosa	Korttelinro	toimittaja	viestintä- ja viestintävirasto	Pöytäkirja	25.09.2008
Vääksy				25.09.2008	
Rakennuspaikka					
Rakennuspaikan nimi ja osoite					
KISARANNANTIENTIEN JA KUSTAA KOLMANNEN TIEN RISTEYS- MUUTOS			ASEMAPIIRUSTUS	1:500	
KANGASALAN KUNTA TEKNINEN KESKUS PL 56 16201 KANGASALA Puh. 033777111			YHDYSKUNTA- TEKNIikka		Pöytäkirjan nro ja numero 1-19-08